Urologie

# Met een katheter naar huis


## Contactgegevens ziekenhuizen van Alrijne

**Leiden**
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 582 8282

**Leiderdorp**
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

**Alphen aan den Rijn**
Meteoorlaan 4
2402 WC Alphen aan den Rijn
071 582 8282

www.alrijne.nl

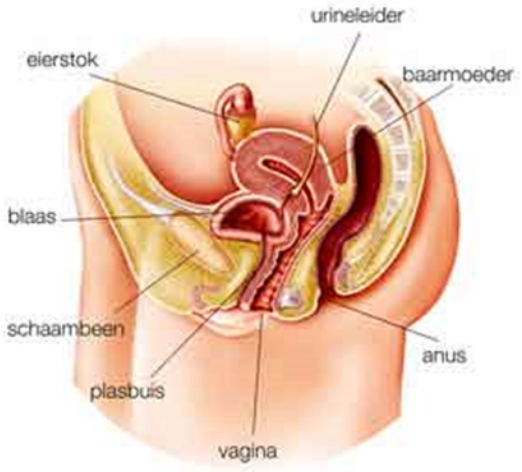
**U heeft een katheter (een slangetje in de blaas) gekregen:**

- **omdat u de blaas niet meer (helemaal) zelf kunt leegplassen;**
- **omdat uw blaas erg is uitgerekt en rust nodig heeft om weer zijn normale kracht terug te krijgen.**

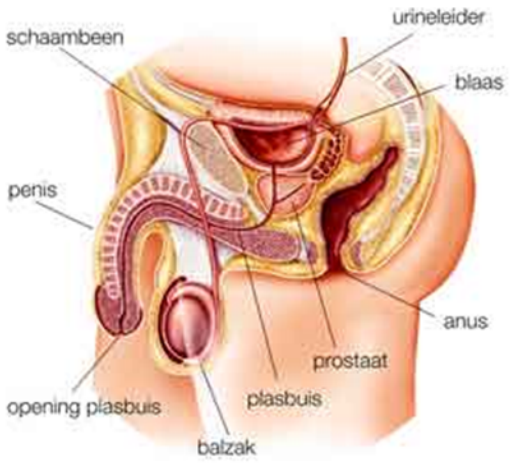
## Wat doet een katheter?

Een katheter is een soepel slangetje waardoor de plas uit de blaas kan wegstromen.
De katheter heeft 2 openingen; de ene kant wordt in uw blaas gebracht.
Aan die kant zit een ballonnetje dat na het inbrengen wordt gevuld met water. Hierdoor blijft de katheter op zijn plaats in de blaas. U kunt de katheter dus niet zomaar verliezen.
Aan de andere kant van de katheter zit het aansluitstuk voor de opvangzak van de plas. Op deze manier kan de plas aflopen vanuit de blaas in de opvangzak.

**Onderlichaam van de vrouw**




**Onderlichaam van de man**




## Een buikkatheter of een gewone katheter

Er zijn 2 soorten katheters: een gewone katheter en een buik (suprapubische) katheter
Een *gewone katheter* is een slangetje dat via de plasbuis (de urethra) in de blaas is ingebracht.
Een *buik katheter* is een slangetje dat via een kleine opening in uw buik is geplaatst.
Aan beide katheters bevestigt u een urineopvangzak.
De verzorging van deze katheters is bijna hetzelfde.

**De gewone katheter (via de plasbuis)**

Deze katheter wordt ingebracht door de uroloog of verpleegkundige en gaat door de plasbuis naar de blaas. U kunt dus niet meer via de normale weg plassen. Krijgt u de katheter voor een langere tijd, dan moet u deze na 10-12 weken gewisseld worden voor een nieuwe katheter.
Na een paar keer wisselen in het ziekenhuis is het de bedoeling dat de thuiszorg of de huisarts deze wissels overneemt.
In het begin krijgt u hiervoor een afspraak mee.


Foldernummer 28.33, 11_26

**Verzorging**

- U kunt gewoon onder de douche met de beenzak bevestigd op het bovenbeen.
  Als u dit vervelend vindt, kunt u de beenzak ook even los maken en een stopje of klemmetje op de katheter plaatsen. Vraag hiervoor bij de verpleging een stopje of klemmetje.
- Als u doucht maakt u de katheter goed schoon met water, evenals de schaamlippen of penis (hierbij de voorhuid terughalen en daarna weer terug naar voren!). Gebruik hierbij geen zeep. Zeep heeft een slechte invloed op de bacteriën die zich hier meestal bevinden.
- Als u de beenzak heeft losgekoppeld, sluit u deze weer aan op het slangetje en bevestigt u de opvangzak aan uw been.

**De buikkatheter (supra pubische)**

Deze katheter, kortweg SP genoemd, wordt na plaatselijke verdoving door de uroloog in de onderbuik geprikt. De uroloog plaatst de katheter rechtstreeks in de blaas, net boven het schaambeen.
De SP wordt via de buik ingebracht, omdat u via de normale weg niet goed meer kunt plassen.
De urine kan de eerste paar dagen wat bloederig zijn en het kan enkele bloedstolseltjes bevatten. Dit is normaal en komt door het inbrengen van de slang. Als de urine na een week nog erg rood ziet, neem dan contact op met de polikliniek Urologie.
Als u de SP voor langere tijd krijgt, komt u na ongeveer 6 weken terug om de katheter te laten wisselen. De eerste paar keer wordt dit in het ziekenhuis gedaan, daarna door de thuiszorg of de huisarts.
Kijk voor meer informatie over deze katheter de folder 'Plaatsen van een suprapubische katheter'.

**Verzorging**

- U kunt gewoon onder de douche met de beenzak bevestigd op het bovenbeen.
  Als u dit vervelend vind kunt u de beenzak ook loskoppelen en een stopje of klemmetje op de katheter plaatsen. Vraag hiervoor bij de verpleging een stopje of klemmetje.
- Voor het douchen kunt u het gaasje verwijderen.
- Maak na het douchen de huid rond de insteekopening goed droog.
- Alleen bij roodheid of irritatie van de huid brengt u een heel dun laagje Betadinezalf aan rond de insteekopening.
- Dek vervolgens de opening zo nodig weer af met een splitgaasje.
- Als u de beenzak heeft losgekoppeld, sluit u deze weer aan op het slangetje en bevestigt u de zak aan uw been.

## Belangrijk!

Als de buikkatheter zomaar uit de blaas is gevallen, neem dan meteen contact op met uw huisarts of het ziekenhuis. Het gaatje van de buikkatheter kan binnen een uur weer dichtgroeien. Als u binnen het uur bij de huisarts of het ziekenhuis bent, is het mogelijk om een nieuwe katheter door het opening in te brengen.

## Activiteiten

U kunt met uw katheter gewoon fietsen, sporten, zwemmen etc. Indien u twijfelt over een activiteit, dan kunt u dit altijd met een verpleegkundige op de polikliniek bespreken.

## Het starterspakket (van Medireva)

U heeft zojuist een pakket meegekregen met allerlei materialen die het verzorgen van uw katheter mogelijk maken.
In het pakket zitten de volgende materialen:

- 3 beenzakken;
- 3 nachtzakken;
- 6 aansluitstukjes;
- 1 bedhaak;
- 1 beenzakhouder;
- 1 paar beenbandjes;
- Extra bij een suprapubische katheter: 1 rol pleisters en 1 doos gaasjes.

Via de volgende link kunt u de onderstaande informatie ook in de vorm van een filmpje bekijken
https://www.youtube.com/watch?v=p9FRy1IP1n8

## Urine opvangen

De urine, die door de slang afloopt, komt in een opvangzak. Er zijn 2 soorten opvangzakken:

- een beenzak, met een kortere slang en inhoud van max. 500 ml (foto links),
- en een nachtzak, met een langere slang en een inhoud van max. 2000 ml (foto rechts).






Overdag draagt u de beenzak. Deze draagt u op uw bovenbeen. U kunt de slang naar de gewenste maat afknippen. De beenbandjes maakt u vast op u bovenbeen. Er zitten knopen op het beenbandje waar u de beenzak aan kunt vastmaken. Het is goed om te wisselen van been.

## Het legen van de beenzak

Als de beenzak zich heeft gevuld met plas kunt u het kraantje aan de onderkant openzetten en de urine in het toilet laten lopen.
Vergeet niet het kraantje weer dicht te zetten!
Verwissel 1 keer per week de beenzak. U kunt dagelijks de beenzak doorspoelen met lauwwarm water.

## Gebruik van de nachtzak

's Avonds kunt u een nachtzak aan de beenzak vastmaken. In een nachtzak kan twee liter urine. Hij is dus groot genoeg voor de hele nacht. U hoeft de zak niet te legen in de nacht. U maakt de nachtzak vast aan het kraantje van de beenzak. Let hierbij wel op dat u het kraantje van de nachtzak onderaan de nachtzak wel eerst dichtdoet! Het kraantje van de beenzak zet u daarna open. De plas loopt nu door de nachtzak in.
De nachtzak kunt u dan aan de rand van u bed hangen met de bedhaak. De nachtzak moet altijd lager hangen dan uw blaas.

## Het legen van de nachtzak

Als de nachtzak zich heeft gevuld met plas, kunt u het kraantje aan de onderkant openzetten en de urine in het toilet laten lopen. De nachtzak kunt u na het legen omspoelen met lauwwarm water en opbergen in een schone handdoek. Verwissel 1 keer per week de nachtzak.

Tip: wilt u meer informatie over de urinezakken? Bekijk dan het instructiefilmpje:
https://www.youtube.com/watch?v=p9FRy1IP1n8

## Katheterventiel

Het is mogelijk dat u in overleg met de uroloog of de verpleegkundige geen katheterzak krijgt, maar een kraantje dat bevestigd wordt aan het uiteinde van de katheter. U moet dan dit kraantje elke 3-4 uur te open doen om de blaas te legen in het toilet. Voor de nacht kunt u eventueel wel een nachtzak aansluiten op het kraantje en deze dan open zetten. Het kraantje verwisselt u iedere 6 weken.
Het voordeel van een kraantje is dat de blaas weer de opvangfunctie terugkrijgt, u traint dan de blaas. Daarnaast heeft u geen beenzak op het been. Zie ook de folder gebruik van het katheterventiel.

## Nieuw zakken bijbestellen

In het startpakket zitten spullen voor 3 weken.
Als de kathater langer dan 3 weken moet houden, kunt u het telefoonnummer op het pakket bellen. U krijgt een medewerker van de firma aan de lijn. Op de formulieren in het startpakket staan de bestelnummers. Deze geeft u dan door aan de medewerker. De bestelde spullen heeft u in principe de volgende dag in huis.

## Vergoeding

De firma waarvan u het starterspakket heeft ontvangen, wordt betaald door de zorgverzekeraar. U hoeft hier dus niets voor te regelen.
Over het algemeen worden alle spullen die u nodig heeft voor het verzorgen van de katheter vergoed door de verzekering.
Let er wel op dat ook vanuit uw eigen risico wordt betaald!

## Belangrijk!

Drink voldoende water. Dit wil zeggen 1,5 liter water, naast wat u normaal aan koffie en/of thee drinkt. Hierdoor krijgt de blaas voldoende vocht en is de kans kleiner op verstoppingen of infecties.

Verder is het belangrijk om voor en na het verwisselen van een beenzak uw handen te wassen.

## Mogelijke problemen

In het begin kunt u last hebben van:

- "het gevoel dat u moet plassen". Dit kan worden komen doordat het ballonnetje irritatie geeft in de blaas. Soms kan dit ook een klein (bloed)stolseltje geven in de opvangzak. Dit is normaal.

- Het slangetje kan ook wat irritatie van de blaaswand geven. Hierdoor kan de plas soms wat rood van kleur zijn.
  Een paar extra glazen water zorgt ervoor dat de rode kleur minder wordt. Zolang er urine uit de katheter in de beenzak blijft lopen, hoeft u zich geen zorgen te maken!
  Als u bloedverdunnende medicijnen gebruikt is de kans op rode urine groter.
- Urinelekkage langs de katheter. Dit komt door:
  - blaaskrampen/-pijn in de onderbuik, het gevoel dat u moet plassen, bij mannen straalt de pijn vaak uit naar de top van de penis.
  - door een volle blaas, doordat de urine mogelijk niet goed door de katheter wordt afgevoerd.

Als er geen urine meer in de beenzak loopt, controleer dan het volgende:

- Is er misschien een knik in het slangetje? Of zit het ergens dubbel?
- Hangt de beenzak wel lager dan de blaas?
- Heeft u voldoende gedronken? (minimaal anderhalve liter, dat zijn zo'n tien glazen per dag).

Heeft u deze problemen opgelost en loopt de urine nog steeds niet door, neem dan contact op met uw huisarts of de polikliniek/afdeling Urologie.

## Tot slot

Wat neemt u mee?

- uw (geldige) identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs);
- uw medicatie-overzicht. Dat is een lijst met de medicijnen die u nu gebruikt. U haalt deze lijst bij uw apotheek.

Heeft u een andere zorgverzekering of een andere huisarts? Of bent u verhuisd? Geef dit dan door. Dat kan bij de registratiebalie in de hal van het ziekenhuis.
Zorgt u ervoor dat u op tijd bent voor uw afspraak? Kunt u onverwacht niet komen? Geeft u dit dan zo snel mogelijk aan ons door. Dan maken we een nieuwe afspraak met u.

## Vragen

Heeft u nog vragen en/of opmerkingen naar aanleiding van deze folder, stelt u deze dan aan de baliemedewerker van de polikliniek Urologie.

De polikliniek Urologie (alle locaties) is op werkdagen tussen 08.30 - 12.00 uur en tussen 13.30 - 15.30

uur te bereiken via telefoonnummer 071 582 8060.

Buiten kantoortijden (in de avond, nacht en in het weekend):

- Binnen 2 weken na een operatie, ingreep of behandeling: u kunt bellen naar de verpleegafdeling Urologie in Leiderdorp, telefoonnummer: 071 582 9019.
- Na 2 weken kunt u contact opnemen met de huisartsenpost (HAP).



Foldernummer 28.33, 11_26